

kommissionen indført det System, at Statsvirksomhederne skulde opføres paa Finansloven, saaledes at deres Forrentningsevne kunde ses, og jeg mener, at skal man have Systemet, maa det gennemføres. Den højtærede Ministers Bemærkninger har ikke sat mig i Stand til at indse, at der er Grund til at gøre Forskel paa de forskellige Statsvirksomheder, bortset fra maaske en enkelt, som jeg lige straks skal sige et Par Ord om. Jeg tager Usserød Klædefabrik, som var en af de Virksomheder, som blev omtalt. Om den siger den højtærede Minister som et Slags Forsvar for, at der ikke er opført nogen Status for den, at den i Aarene fra 1867—68 til nu har indtjent et stort Beløb, 5—600,000 Kr., som indeholdes i den betydelige Stigning af Værdien af Bygninger og Maskiner siden da. Det kan være meget godt, og det vilde være kommet frem, hvis man havde opgjort en Status for Fabrikken i de paagældende Aar, men jeg indser ikke, at det har nogen Indflydelse paa den Status, som opføres paa denne Finanslov, undtagen at det naturligvis kunde gøre Status bedre, hvis Fabrikken har tjent dette Beløb og det virkelig er til Stede. Er det kun Bygningernes Værdi, det har forøget, indser jeg ikke, at det kan medføre Forandring i den Opførelse, som kan foretages; de maa saa opføres til den forøgede Værdi, og der maa opføres Amortisation og Forrentning af de Kapitaler, som stikker deri. Ligesaa lidt ser jeg, at det spiller nogen Rolle, at Fabrikken bygger Arbejderboliger. Det gør ogsaa private Fabrikker, og det forekommer mig, at det ikke gør det umuligt eller overflødigt at opføre Status. Om det er rigtigt, at Fabrikken afholder Udgiften dertil af Aarets løbende Indtægter, eller om det bør opføres paa Kapitalkontoen, ved jeg ikke, men en af Delene maa man gøre, og ingen af Delene kan man se umiddelbart af Finanslovsforslaget. Forholdet stiller sig efter de Oplysninger, Fabrikken selv gav i Fjor, saaledes, at Bygningerne har en Værdi af 563,768 Kr., af hvilke en Afskrivning paa 2 pCt. siges at ville være rimelig. Det vil svare til 11,275 Kr. Denne Afskrivning findes ikke paa Finansloven. Maskiner og Inventar opgøres til nogle faa Kroner under 400,000 Kr., hvilket med en Afskrivning af 5 pCt. giver 20,000 Kr., som heller ikke findes paa Finansloven. Alle private Fabrikker afskriver saadanne Maskiner med 10 pCt., idet Maskinerne ældes alt for hurtigt til, at 5 pCt. kan være den rigtige Afskrivning. Skal det være 10 pCt., bliver det 40,000 Kr., der mangler

paa Finansloven. Endelig kommer Forrentningen af den samlede Kapital, der er omtrent 1,400,000 Kr. Naar disse Ting opføres, ganske som det sker for de øvrige Statsvirksomheders Vedkommende paa Finansloven, vil der, som jeg sagde, fremkomme det Resultat, at hvis man tager 10 pCt.s Afskrivning paa Maskinerne, bliver der et Underskud paa 56,000 Kr., og hvis man kun tager 5 pCt. Afskrivning paa Maskinerne, et Underskud paa 36,000 Kr. Jeg skønner ikke, hvorledes de for det modsatte anførte Betragtninger kan gøre nogen Forandring i dette Forhold. Det er en Bysynderlighed, at denne Fabrik ikke behandles som de andre Statsvirksomheder. Det vil let give Anledning til Spekulationer over, hvad Grunden dertil kan være, og over, om der er noget at skjule, naar man paa en saa mærkværdig Maade modsætter sig, at Afskrivning og Amortisation opføres for denne Fabriks Vedkommende lige saa godt som for alle de øvrige Statsvirksomheder.

Hvad Krudtværket angaar, kan der gøres en anden Betragtning gældende, nemlig den, som den højtærede Minister gjorde gældende, men denne Betragtning fører saa til, at Krudtværket skal tages ud af Statsvirksomhederne paa Finansloven. Den højtærede Minister sagde, at Krudtværket egentlig ikke var en Fabrik for sig med sin egen Administration, og at det ikke var muligt at afgrænse, hvilke Værdier det arbejder med. Det kan gerne være, at det er et Led i hele det tekniske Korps' Virksomhed under Hæren. Dertil hører, som Ministeren nævned, ogsaa Tøjhuset og Laboratoriernes betydelige Værksteder ligesom hele Flaadens Værft. For alle disse Statsvirksomheder opføres der ikke Status paa Finansloven. Det kan maaske være rigtigt, at det ikke sker, og det kan maaske ogsaa være rigtigt, at Krudtværket udelades; men hvis det er rigtigt, bør det ske, og hvis det ikke er rigtigt, bør Krudtværket behandles som de andre Statsvirksomheder og opføres med sin Kapital, med Forrentning og Amortisation. Man kan ikke sige, at det er blot Teori eller abstrakte Betragtninger. Der maa dog være nogen Mening i et saadant System, og det maa gennemføres, naar man i Fjor har fundet sig foranlediget til at indføre det som noget nyt paa Finansloven.

Jeg vil med Hensyn til Klædefabrikken i Forbigaaende bemærke, hvad der for Resten allerede er blevet paataalt af det ærede Medlem for Frederiksberg (Ellinger), at et Forhold, der ogsaa griber ind i Klæde-